

[Svend Haugaard.]

på det radikale venstres vegne glæde over de fremskridt, som loven betød, men samtidig fremførte jeg, at loven ikke betød en tilstrækkelig hjælp under de givne vanskelige finansieringsforhold. Som forbedringer pegede jeg bl. a. på en noget højere lånegrænse samt statskaution efter lignende mønster som for de studerendes lån mod statsgaranti i private pengeinstitutter. Det foreliggende lovforslag giver naturligvis en hjælp, der kan anvendes i en nødsituation, og jeg er helt enig i, at det er en tiltrængt hjælp, som vi derfor kan støtte, selv om vi principielt må foretrække långivning på rimelige vilkår fremfor tilskud. Det er som bekendt de store halvårslige rentebeløb, der trykker økonomien mest, og en engangsforestilling som det her foreslåede får kun en forholdsvis kort virkning. Vi kan dog altså tiltræde det som et etableringstilskud.

Landbruget har som nævnt meget svære vilkår, og ikke mindst er der meget, meget svære vilkår for generationskiftet. Det er en meget alvorlig situation både for erhvervet som helhed og for samfundet og ikke mindst for det enkelte menneske, som må skifte erhverv.

Jeg vil derfor i udvalget gerne benytte lejligheden til at rejse spørgsmålet om videregående muligheder med henblik på ny-etableredes finansieringsforhold og mulighederne for en gældssanering for de allerede etableredes vedkommende. Måtte den skete kursstigning på obligationer blive en varig forbedring og et stykke tid endnu en fortsat stigning; det ville jo give en betydelig lettelse for de kommende etableringer, men det klarer i hvert tilfælde ikke problemet for dem, der har fået de dyre lån. En effektiv rente på 10 pct. — og en del er endda derover — er almindelig for førsteprioritetslån fra de senere år, og det er derfor rimeligt, at man med den foreslåede tilskudsordning går nogle år tilbage, så de hårdest ramte kan komme med.

Foruden det høje renteniveau har de senere år været præget af et pres på ejendomspriserne, som ikke har nogen relation til landbrugets afkastningsevne. Ikke-landmænds spekulation i faste værdier har tvunget mange førstegangsetablerede med landbrugsdrift for øje til at betale mere for ejendommen, end den landbrugsmæssige

afkastning kan betinge. Men vi skal vel hurtigt i gang med at se på nye jordlove, hvor disse forhold angående spekulation i jord bliver taget op.

Ved udlånsforslagets vedtagelse sidste år var der en del, som kom i klemme, fordi de havde skrevet papiret lige før 1. april 1967, men regnede med at komme i betragtning, når de først overtog ejendommen efter den 1. april. Nu får altså også disse et lille plaster på såret, hvilket er tiltrængt.

Et udvalg bør naturligvis drøfte det foreslåede antal af kalenderår samt de foreslåede procenter af den beregnede ejendoms-værdi, og som sagt ønsker vi altså også fra vor side en drøftelse af videregående muligheder inden for långivningen. Men som helhed kan vi støtte forslaget.

Morten Lange: Jeg blev så rørt over hr. Anders Andersens lange tale om disse få tusind, som skulle gives til landbruget, så jeg var nødt til at læse bemærkningerne til lovforslaget for at få det gjort klart, at beløbet, vi her har med at gøre, er en 20-25 mill. kr.; det er jo og penge i en periode, hvor regeringen har så travlt med at forklare, at vi skal spare. Men nu er det jo sådan, at mit parti har den opfattelse, at fornuftige udgifter skal afholdes, og vi vil gerne være med til at tvinge regeringen til at afholde en hel del fornuftige udgifter, så det skal altså ikke være os, der kommer og fører denne sparedille videre. Jeg nævner det blot i forbifarten.

Hvad selve lovforslaget angår, så er det en udvidelse af en lovgivning, som har fungeret ganske kort, og som vi i sin tid medvirkede til at få gennemført. Vi medvirkede til det med en vis rimelig tilfredshed, for vi syntes, det var en rigtig god ting, man dengang gjorde, nemlig at sikre en vis tilskudsstøtte til unge velkvalificerede og veluddannede landmænd; det er nemlig den gruppe, dansk landbrug kommer til at bygge på, og at støtte dem må være rimeligt. Det var et fremskridt, at vi dengang fik et uddannelseskriterium ind i en landbrugslov; det har man jo ellers været meget modvillig over for, og derved har landbrugets organisationer tjent deres egne interesser meget slet. Jeg håber, at den fortynding, der sker her, ikke skal være en principfortynding; jeg håber, at man vil være klar over, at uddannelses-